

ŻOWY OŚRODEK WYCHOWAWCZY NR 2

ul. Strażacka 57, 04-462 Warszawa
tel. 22 673 50 94, tel./fax 22 673 48 29, 22 673 49 75
e – mail: mowstrazacka@mowstrazacka.com, www.mowstrazacka.com

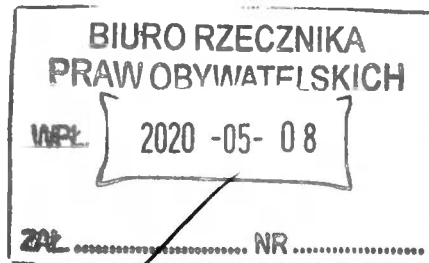

RPW/34243/2020 P
Data: 2020-05-08

Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy Nr 2
04-462 Warszawa, ul. Strażacka 57
NIP 952-13-68-115
tel. 673-50-94, 673-49-75, tel./fax 673-48-29

Warszawa, dn. 29 kwietnia 2020 r.

MOW-2.091.2.2020

Szanowny Pan
Marcin Kusy
Zastępca Dyrektora Zespołu
Krajowy Mechanizm Prewencji
al. Solidarności 77
00 – 099 Warszawa

Szanowny Panie Dyrektorze,

W odniesieniu do raportu przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur, otrzymanego dnia 14 kwietnia 2020 r. (KMP.573.19.2019.MD), przesyłam ustosunkowanie się do spostrzeżeń, zaleceń oraz pozostałej treści wyżej wspomnianego dokumentu.

Ad. 4. Mocne strony placówki

Analiza mocnych stron placówki wypadła powierzchownie. Wiele informacji, o które byliśmy proszeni (również pisemnie) w trakcie kilkudniowej wizyty, nie znalazła potem miejsca w raporcie. To zdecydowanie zaburzyło proporcje między tym, co pojawia się, jako informacja w punkcie 4, a pozostałą częścią raportu. W punkcie 4.2 pojawia się stwierdzenie, że odbywają się cotygodniowe spotkania z wicedyrektorem, pełniącym jednocześnie funkcję wychowawcy. Nie jest to prawdą. W cotygodniowej tzw. „Społeczności”, która jest jednocześnie zadaniem statutowym placówki spotykają się wychowanki, wychowawcy, inni pracownicy pedagogiczni, którzy są wówczas w pracy, jest obecny oczywiście wicedyrektor, jednak całość jest prowadzona przez dyrektora placówki. Pozostała część opisu naszych cotygodniowych spotkań odnosi się ogólnie do ich idei, co wskazuje na jej zrozumienie przez zespół wizytujący. Wyjaśnieniu podlegać może natomiast kwestia pełnienia przez wicedyrektora funkcji wychowawcy. Zarówno wicedyrektor, jak i dyrektor mają dyżury z podopiecznymi w internacie, których ilość wynika z uśrednienia pensum i są one wpisane w grafik pracy wychowawców, natomiast funkcje wicedyrektora i dyrektora pozostają formalnie bez zmian. Praca ta faktycznie jednak pozwala na bycie bliżej problemów dziewcząt, na nawiązywanie relacji, która jest istotna w procesie wychowawczym.

Ad. 4.3 Wolontariat w schronisku dla zwierząt i w Domu Dziecka Niewidomego

To z kolei tylko namiastka aktywności związanej z wolontariatem. Wychowanki w ramach zajęć wolontariackich zorganizowany mają szereg wyjść do przedszkoli, szkół, domów pomocy społecznej,

opiekują się dziećmi niepełnosprawnymi. Poszerza to zasób ich kompetencji społecznych, ale również stwarza możliwości odbudowywania ich sfery emocjonalnej, deficytów wyniesionych z domów rodzinnych, jak również zaufania do osób dorosłych.

W punkcie tym zabrakło informacji na temat metod systemowo wdrożonych do pracy wychowawczej zarówno w internacie, jak i w szkole, w tym między innymi na temat elementów oceniania kształtującego (formułowania celów, ich realizacji przy wsparciu wychowawców, na temat kształtującej informacji zwrotnej oraz niezmiernie istotnej samooceny i oceny koleżeńskiej); indywidualizacji nauczania w szkole z uwzględnieniem deficytów edukacyjnych stwierdzonych po diagnozie pedagogicznej, w którą zaangażowani są wszyscy nauczyciele oraz o umożliwianiu ukończenia szkoły w ramach zasad promocji śródrocznej tak, aby pobyt w ośrodku wiązał się z jak największymi korzyściami warunkującymi poszerzenie przyszłych możliwości; nie wspomniano o kursach zawodowych, realizowanych we współpracy z CKU i CKP przy ul. Mińskiej w Warszawie, dzięki wsparciu Biura Edukacji; o zorganizowaniu pracowni fryzjerskiej w ramach przysposobienia do pracy w zawodzie; o programie „Poznanie mnie” zaadaptowanym do pracy w placówce dzięki współpracy z Fundacją poDrugie Agnieszki Sikory (szerzej w dalszej części niniejszego pisma). Placówka współpracuje szeroko ze środowiskiem lokalnym, z instytucjami kulturalnymi, z europejskimi placówkami z kilkunastu państw, o czym informowaliśmy wizytujących. Realizowane przy okazji tej współpracy projekty wpływają na przeformułowanie zaburzonej tożsamości naszych podopiecznych oraz motywują ich do zmiany zachowań. To stanowi z całą pewnością „istotny element przygotowania do samodzielnego życia w przyszłości”, z czym zgadzamy się oczywiście, cytując uwagę wniesioną przez autorów raportu.

Ad. 5 Problemy systemowe

5.1 Brak rozwiązań systemowych dotyczących sytuacji nieletnich w ciąży oraz nieletnich i ich dzieci po urodzeniu.

Spostrzeżenia zawarte w pkt. 5.1 dotyczą ogólnej sytuacji prawnej dotyczącej nieletnich matek realizujących środek wychowawczy w postaci młodzieżowego ośrodka wychowawczego. Placówka nie ma wpływu na brak możliwości przebywania w niej nieletniej matki z dzieckiem.

Ze swej strony natomiast, w tego typu sytuacjach ośrodek podejmuje szereg działań, mających na względzie, wspomniane przez autorów raportu, umożliwienie kontaktu z dzieckiem, opieki nad nim, czy budowania więzi. O rodzaju takich działań decyduje zawsze sytuacja indywidualna nieletniej oraz możliwości systemowe. Do takich należy na przykład umożliwienie ukończenia szkoły, bądź roku szkolnego na zasadach promocji śródrocznej, wnioskowanie do sądów o urlopowanie do domu rodzinnego na czas porodu i połogu, wnioskowanie o zmianę ośrodka na bliższe miejsca pobytu dziecka nieletniej, organizowanie wyjazdów i systematycznych wizyt w domach zastępczych, w domach małego dziecka, gdzie przebywały dzieci nieletnich. Zawsze staramy się stworzyć jak najlepsze możliwości w tych, trudnych dla naszych podopiecznych, sytuacjach. W placówce odbywały się spotkania z położną organizowane przez pielęgniarkę, prowadzone również były zajęcia „Będę mamą” przez wychowawczynię jednej z grup (obecnie na urlopie macierzyńskim, więc zajęcia zostały zwieszona, niemniej wychowawczyni na bieżąco służy dziewczętom wsparciem). Wychowanki ciężarne są prowadzone przez lekarzy ginekologów z przychodni, do której uczęszczają podopieczne naszej placówki i ich potrzeby w żaden sposób nie są zanedbywane.

Przywołany przypadek faktycznie był trudny dla wychowanki. Reakcja gwałtowna i emocjonalna. Bez uprzedzenia i wcześniejszego przygotowania do trudnej rozmowy, została poinformowana przez matkę o wspomnianym w raporcie fakcie. Placówka również nie otrzymała od kuratora informacji, że wobec córki naszej podopiecznej sąd podjął taką decyzję. Wychowanka została otoczona opieką, odbyła konsultację psychiatryczną, sytuacja była monitorowana. W Karcie Konsultacyjnej nie stwierdzono załamania

psychicznego (taki termin nie istnieje), ani nerwowego – jeżeli o taki mogło chodzić autorom raportu. W swoim późniejszym zachowaniu i funkcjonowaniu w placówce dziewczynka nie prezentowała zachowań kierujących w stronę diagnozy załamania nerwowego, natomiast psycholog placówki realizował wskazania Karty Konsultacyjnej wystawionej po wizycie psychiatrycznej. Forma psychiczna wychowanki była stabilna, placówka wnioskuje potem do sądu o urlopowanie do domu rodzinnego w celu umożliwienia sprawowania opieki nad córką i kontaktu z nią, gdyż na kilka dni miała być przekazana z rodziny zastępczej pod opiekę rodziny wychowanki. Prowadzono pracę psychologiczną – pedagogiczną opisaną między innymi w IPET-cie podopiecznej.

Reasumując, ośrodek nie ma wpływu na decyzje podejmowane przez sądy w sprawie nieletnich matek. Jednak w każdej tego typu sytuacji, na miarę swoich możliwości, okrojonych prawnie oraz często organizacyjnie, wykazuje szeroką aktywność, pomagającą dziewczętom odnaleźć się w nowej dla nich rzeczywistości.

Niemniej dziękujemy, że wizytujący zwrócili uwagę na problem. Być może przyczyni się to do zmian legislacyjnych normujących sytuację nieletnich matek w ośrodkach wychowawczych.

Ad. 5.2 Monitoring wizyjny

Monitoring wizyjny jest zainstalowany na podstawie i zgodnie z art. 108a ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe.

Trudno w tym miejscu odnieść się do stwierdzonego w placówce problemu, gdyż treść pkt. 5.2 oparta jest na przekonaniu, że brak jest podstaw prawnych do posiadania przez nasze placówki monitoringu. Młodzieżowe ośrodki wychowawcze podlegają pod Ministerstwo Edukacji Narodowej, organem sprawującym nadzór pedagogiczny jest Mazowiecki Kurator Oświaty, zatem przepisy prawa powszechnie stosowanego w oświacie regulują również wiele kwestii dotyczących takich placówek, jak nasza. Wyżej wspomniany artykuł ustawy Prawo oświatowe dotyczy również monitoringu w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, jako placówkach. Art. 4. 14) ustawy Prawo oświatowe zalicza do „placówek” również młodzieżowe ośrodki wychowawcze.

Ad. 5.3 Przeszukania pokoi wychowanek.

W sytuacjach powzięcia informacji o kradzieżach lub niebezpiecznych, czy nielegalnych przedmiotach, wychowawcy **w towarzystwie wychowanek** dokonywali sprawdzenia pokoi. Przekonujące są dla nas argumenty KMPT, przyjmujemy je informując niniejszym, iż do czasu wprowadzenia przez ustawodawcę odpowiednich unormowań prawnych, przeszukania nie będą dokonywane, a przy najbliższej nowelizacji statutu z § 76 usunięty zostanie zapis odnoszący się do konieczności poddawania się takim kontrolom. **(zalecenie nr 9 będzie zrealizowane)**

Ad. 5.4 Kontrola osobista wychowanek.

Kontrole osobiste dokonywane były w celu sprawdzenia, czy wychowanka nie ma obrażeń i samookaleczeń powstałych przed przybyciem do placówki, natomiast przeszukanie rzeczy, ze względów bezpieczeństwa (placówka ma doświadczenia przemytu różnych substancji i narzędzi zagrażających zdrowiu i życiu podopiecznych; pokazywaliśmy je kontrolującym).

Wypada jednak przypomnieć, że raport z dnia 16 stycznia 2012 r. Krajowego Mechanizmu Prewencji z przeprowadzonej kontroli w naszej placówce stwierdzał: **„W związku z brakiem odpowiednich uregulowań w prawie krajowym, Ośrodek powinien przygotować oddzielną procedurę, dotyczącą jedynie kwestii samych przeszukań. W procedurze tej należy wskazać, że czynności te wykonywane są przez**

osobę tej samej płci, co osoba poddawana kontroli osobistej” (str. 7 w/w raportu). I dalej w Zaleceniach pkt. „10. opracowanie procedury przeszukań wychowanek” (str. 22 w/w raportu).

Zgodnie z zaleceniem KMP taka procedura, powstała („Procedura sprawdzenia wychowanki pod kątem bezpieczeństwa”) i zakłada dokonanie jej za zgodą wychowanki (jeżeli odmówi, nie może być do niej zmuszana), z zachowaniem jej godności osobistej, przeprowadzana przez kobiety, w tym również panią psycholog, jeżeli akurat przyjmuje wychowankę (fragment procedury: „2. Sprawdzenia osobistego dokonuje wychowawca tej samej płci. Wychowawczyni zwraca się z prośbą do wychowanki o umożliwienie sprawdzenia. 3. Sprawdzenie rzeczy osobistych wychowanki powinno odbywać się w jej obecności, w warunkach zapewniających jej poczucie bezpieczeństwa, poszanowanie jej praw, intymności i poczucia godności. 4. Jeżeli zachodzi uzasadnione podejrzenie popełnienia czynu karalnego przez wychowankę (posiadanie substancji zabronionych i niebezpiecznych) należy wezwać Policję (112, 997). (Na podstawie Ustawy o Policji z 6 kwietnia 1990r. Art 15.1 pkt.5)).

W naszej ocenie taka praktyka nie prowadziła, jak obawia się w swoich prognozach KMPT, do zachwiania „delikatnej, opartej na zaufaniu relacji pomiędzy psychologiem a wychowanką”. Nasza praktyka nie udokumentowała takich problemów. Wychowanki powracające do ośrodka zgadzały się na kontrolę osobistą, właśnie dlatego, gdyż miały dobrą relację z wychowawczyniami. Cieszymy się jednak, że wizytujący placówki mają na uwadze istotę budowania relacji, która w codziennej praktyce jest i u nas na pierwszym planie, jako niepodważalna zasada sprzyjająca realizacji celów wychowawczych.

Konkretny i dlatego przekonujący jest natomiast argument braku podstawy prawnej i ze względu na tenże, placówka przyjmuje zalecenie zaprzestania praktyki kontroli. (zalecenie nr 10 będzie zrealizowane)

Ad. 6 Obszary wymagające poprawy

Ad. 6.1 Wstępne badania medyczne i dokumentowanie obrażeń.

Problemy stanowiące treść tej części raportu, w praktyce są bardziej skomplikowane, niż wyjaśniają kontrolujący. Przedstawię zatem szersze wyjaśnienia poniżej, które pokażą dlaczego zalecenia KMPT, nie mogą w takim kształcie, w jakim są wymagane, zostać zrealizowane w rzeczywistości, w jakiej osadzone są młodzieżowe ośrodki wychowawcze.

System służby zdrowia i przepisy regulujące funkcjonowanie ośrodków wychowawczych nie przewidują, w jakim trybie miałyby odbywać się badania lekarskie wychowanki bezpośrednio po przyjęciu lub dowiezieniu przez Policję. Badanie przez lekarza pierwszego kontaktu wymaga złożenia deklaracji wyboru lekarza oraz zapisania na wizytę, co dzieje się w terminie dłuższym niż 24 h. Nie ma też możliwości zbadania wychowanki w ramach Szpitalnego Oddziału Ratunkowego, przyjmowane są bowiem wyłącznie osoby wymagające nagłej pomocy medycznej. Dodatkowo wszystko wymaga zgody opiekuna prawnego, której w momencie przyjęcia wychowanki do placówki najczęściej jeszcze nie mamy (wyjątek stanowią sytuacje, kiedy wychowanka jest przywożona osobiście przez opiekuna prawnego), a ewentualne zgody telefoniczne są podważane ze względu na brak wiarygodności – co jest zrozumiałe. (zalecenie nr 1 nie jest możliwe do zrealizowania z przyczyn nie leżących po stronie placówki; ośrodek zapewnia opiekę medyczną, jak najszybciej to możliwe)

Co do zatrudnienia pielęgniarki w pełnym wymiarze godzin, należy zwrócić uwagę na parę istotnych kwestii.

Zgodnie z *Ustawą o opiece zdrowotnej nad uczniami z dnia 12 kwietnia 2019 r.* pielęgniarka środowiska nauczania i wychowania to pielęgniarka, z którą Narodowy Fundusz Zdrowia zawarł umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, albo która jest zatrudniona lub wykonuje zawód u świadczeniodawcy, z którym Narodowy Fundusz Zdrowia zawarł umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, realizująca opiekę zdrowotną nad uczniami w szkołach. Takim świadczeniodawcą był dla nas ZOZ w Rembertowie.

Pielęgniarka pracowała u nas niecałe 12 godzin. Natomiast od dłuższego czasu, mimo starań zarówno moich, jako dyrektora, jak i naszego organu prowadzącego, nie ma osób, które mogłyby podjąć pracę w naszej placówce. Poszukiwaliśmy nawet w firmach niepublicznych zajmujących się pośrednictwem organizacji opieki zdrowotnej w szkołach i placówkach oświatowych. Wymiar zatrudnienia pielęgniarki jest dodatkowo związany z ilością uczniów w szkole (w naszym przypadku wychowanków), więc obecność pielęgniarki i tak ograniczałaby się do ok. 12 godzin w tygodniu roboczym. W odpowiedzi na moje pismo dotyczące oddelegowania pielęgniarki do pracy w ośrodku, uzyskałam informację, że SZPZLO Warszawa – Rembertów „nie posiada pielęgniarki o wymaganych kwalifikacjach, na rynku pracy występują ogromne trudności z zatrudnieniem wykwalifikowanego personelu”, co w istocie potwierdza nasze doświadczenia związane z trudnościami w zatrudnieniu pielęgniarki.

Profilaktyczna opieka zdrowotna w rozumieniu ustawy nie odnosi się do badań specjalistycznych, jak choćby ginekologicznych, o których szeroko rozpisują się autorzy raportu. Rozdział 3 ustawy („Integracja opieki zdrowotnej nad uczniami”) doprecyzowuje uprawnienia, między innymi, pielęgniarki szkolnej.

Wobec powyższego nie pozostaje nam nic innego, jak dopełnianie starań i kontynuowanie bieżących działań wdrożonych systemowo do placówki, które mimo przeszkód, pozwalają jednak dbać o zdrowie naszych podopiecznych, choć nie w wymiarze zalecanym przez KMPT. **(zalecenie nr 2 nie jest możliwe do realizacji, gdyż wymiar zatrudnienia warunkują w/w czynniki, jednakże cały czas czynimy starania, żeby pielęgniarka powróciła do placówki)**

Każda z naszych wychowanek, jak szybko jest to możliwe, korzysta z opieki zdrowotnej, każda też ma kontynuowane lub rozpoczęte leczenie stwierdzonych chorób. Nie mamy wpływu na to, żeby w przeciągu 24 godzin od przybycia, wychowanki były poddawane profilaktycznym badaniom lekarskim, zgodnie z wymogami europejskiego Komitetu ds. Zapobiegania Torturom oraz Nieludzkiemu i Poniżającemu Traktowaniu albo Karaniu, na który powołuje się KMPT. Było to wyjaśniane podczas październikowej wizytacji w placówce.

6.2 Opieka medyczna nieletnich

Jak wyjaśniono w punkcie 6.1 placówka zapewnia wychowankom profilaktyczną opiekę medyczną w takim wymiarze, w jakim jest to możliwe i z takimi ograniczeniami, jakie wynikają z przyczyn od nas niezależnych. Nie uzasadniałam braku opieki profilaktycznej możliwością jej organizacji w trakcie przepustek do domów rodzinnych, a jedynie przekazałam informację, że taka również (i na szczęście) jest możliwa dzięki cotygodniowym wyjazdom na przepustki. Przypomnę, że wychowanki niepełnoletnie chcące skorzystać z badania ginekologicznego muszą być badane przez ginekologa dziecięcego. W większości przypadków ginekolog dziecięcy nie zgadza się na wizytę bez opiekuna prawnego, co wiąże się z koniecznością przyjazdu opiekuna lub urlopowaniem w celu realizacji wizyty.

Jest to zatem zdanie wyjęte z kontekstu mojej wypowiedzi, bądź po prostu zostało nieprecyzyjnie sformułowane. Często rodzice wnioskuje o zmianę terminu wyjazdu do domu, wynikającą z konieczności umówionej wizyty lekarskiej, a o terminy, jak wiadomo, jest trudno. Zawsze więc do takich sytuacji ustosunkowuję się pozytywnie i ustalamy z rodzicami warunki i termin wyjazdu indywidualnie. Oczekiwanie, że rodziny naszych podopiecznych miałyby zapewnić im właściwą opiekę lekarską i tym samym zdjąć z nas ten obowiązek, jakie się mi przypisuje, jest bezzasadne i nie poparte faktami.

Wychowanki są pod opieką stomatologa ani ginekologa. Wizyty np.: stomatologiczne miały również miejsce podczas kontroli KMPT

Każdego roku wychowanki korzystają systematycznie z opieki stomatologicznej, ginekologicznej i psychiatrycznej. Poniżej przedstawiam zestawienia wizyt z ubiegłego i bieżącego roku szkolnego.

W ubiegłym roku szkolnym (2018/2019) odbyło się 9 ginekologicznych, 20 badań u lekarza ogólnego, innego specjalisty lub pediatry, 12 konsultacji w PZP, 30 wizyt stomatologicznych. Wszystkie odnotowane w rejestrze wyjść. Należy zaznaczyć, że rejestr odnotowuje wyjście, zatem jeżeli uczestniczyły w jednym wyjściu 4 wychowanki, faktycznie odbyły się 4 wizyty. Do tego dołączyć trzeba samodzielne wizyty lekarskie, realizowane przez pełnoletnie wychowanki. W obecnym roku szkolnym (2019/2020) - 13 wyjść do ginekologa, 17 do lekarza ogólnego, pediatry, bądź innego specjalisty, 4 konsultacje PZP oraz 38 wyjść do stomatologa (należy zaznaczyć, że wobec sytuacji związanej z rozprzestrzenianiem się wirusa COVID -19 wszelkie wizyty, niebędące tymi pierwszej potrzeby, są odwoływane, stąd ich mniejsza, niż zwykle ilość).

Najczęściej impulsem do pierwszej wizyty jest prośba wychowanki, opiekuna prawnego lub informacje z dokumentacji nieletniej. Każda wychowanka wymagająca pomocy medycznej jest zapisywana na wizytę lekarską. To operatywność, dobra organizacja i poczucie obowiązku wychowawców sprawia, że zaniechania stomatologiczne, z jakimi przychodzą do nas dziewczęta, są obejmowane leczeniem, że wychowanki mają zapewnioną ciągłość badań ciążyowych itd.

Jeżeli potrzebna jest wizyta u specjalisty, często oczekiwanie na taką jest bardzo długie. Mimo to aktualnie wiele dziewcząt jest pod opieką stomatologa, wychowanki w ciąży są pod stałą opieką ginekologiczną. Kwestia dobrania odpowiednich środków antykoncepcyjnych dziewczętom, którą podnoszą autorzy raportu, zmusza niestety do powtórzenia wyjaśnień, wiążących się ze zgodą opiekuna prawnego. Dziewczęta mają od 14 do 18 lat (obecnie mamy 4 osiemnastolatki, które mogą same wyrażać zgodę na badania i inne kwestie związane ze zdrowiem).

W mojej opinii, jak również pracowników, z którymi konsultowana była treść raportu, podejmujemy wszelkie możliwe działania, świadomi naszej odpowiedzialności w tym zakresie, w związku z opieką lekarską.

(zalecenie nr 4 jest realizowane - opieka stomatologiczna i ginekologiczna jest na bieżąco realizowana w placówce)

Do ukończenia 18. roku życia wizyty lekarskie (nieważne czy to dentysta, laryngolog, pediatra, ginekolog) muszą odbywać się za zgodą opiekuna prawnego i w jego obecności. Zatem wspomniane w raporcie „zgody blankietowe” są jedyną możliwością uzyskania takiej zgody i posługiwania się nią podczas wizyt (opiekunowie prawni nie mieszkają w Warszawie, mamy bowiem dziewczęta z terenu całej Polski i często kontakt z nimi bywa utrudniony). Standardem jest, że lekarze odmawiają przyjmowania wychowanek bez obecności rodzica lub opiekuna prawnego. Realizują w ten sposób swoje procedury w odniesieniu do prawa. Bardzo często zatem dokument podpisany przez rodzica, po wyjaśnieniach wychowawcy towarzyszącego wychowance u lekarza, w którym wyraża on zgodę na badanie bądź zabiegi córki, jest niezbędny do podjęcia leczenia. Zdarza się jednak także, że lekarze nie uznają pisemnej zgody rodzica i powiadamiają właściwy sąd rejonowy o konieczności interwencji medycznej bez zgody opiekuna.

Zgody musimy mieć udokumentowane, ponieważ inaczej nie uda się ich okazać podczas wizyty. Rodzice, udzielając takiej zgody, działają na mocy władzy rodzicielskiej. Nie są w stanie przyjeżdżać do Warszawy za każdym razem, kiedy jest to konieczne po to, by osobiście wyrażać zgodę na badanie lekarskie.

Informacje prawne przytaczane przez KMPT, dotyczące zgody samego pacjenta, są oczywiste i wchodzą w zakres procedur odpowiednich placówek medycznych, z którymi współpracujemy i są przez nie realizowane. **(zalecenie nr 6 nie może być zrealizowane, gdyż jest to jedyna możliwość wyrażenia zgody przez opiekuna prawnego, przebywającego poza czasowym miejscem pobytu wychowanki)**

Wychowanki odbywają większość wizyt lekarskich w obecności wychowawcy. Większość lekarzy żąda obecności wychowawcy w czasie badania (tak samo, jak żąda tego od rodzica badanego dziecka). Na prośbę lekarza lub wychowanki wychowawcy zawsze wychodzą z gabinetu na czas badania, a wychowawcy przeciwnej płci nigdy nie zostają w gabinecie w jego trakcie. Interwencje i pomoc psychiatryczna zawsze w jakiejś części wizyty odbywa się bez obecności wychowawcy. Rozumiem, że „*KMPT widzi potrzebę zmiany praktyki w zakresie realizacji badania lekarskiego*”, jednak nie ma takich praktycznych możliwości, czego dowodzą powyższe wyjaśnienia, włącznie z tymi, opisującymi konieczność formalną towarzyszenia

czego dowodzą powyższe wyjaśnienia, włącznie z tymi, opisującymi konieczność formalną towarzyszenia nieletnim podopiecznym podczas wizyt. Nasze doświadczenie pokazało natomiast jeszcze inną stronę problemu, a mianowicie, że wielokrotnie to dorosły był wsparciem dla wychowanki, i chronił ją choćby przed protekcyjnym potraktowaniem ze strony personelu medycznego. Wniosku, że „obecność personelu Ośrodka podczas badania jest szkodliwa dla budowania relacji pomiędzy lekarzem a pacjentem”, nie potwierdza doświadczenie naszej bieżącej praktyki zawodowej. (zalecenie nr 5 z przyczyn opisanych powyżej nie może zostać zrealizowane; obowiązują procedury lekarskie, do przestrzegania których podczas wizyt lekarskich jesteśmy również zobowiązani; jeżeli obecność wychowawcy nie jest konieczna, nie uczestniczy on w wizytach)

Trudno mi zaś odnieść się do obszernych fragmentów, przywołujących europejskie reguły dla młodocianych przestępców i znaleźć w nich analogię do naszego ośrodka (sam KMPT na stronie 19 swojego raportu poucza nas, że nasze placówki „(na co wskazuje ich nazwa) pełnią rolę wychowawczą a nie penitencjarną”), gdyż nie pracujemy z młodocianymi przestępczyniami, rozumiem natomiast troskę o profilaktykę zdrowotną i nadzorowanie żywienia, o którym wspomina w/w źródło. Powyższe wyjaśnienia oraz informacje zawarte w programach pracy grup oraz jadłospisach, układanych przez wykwalifikowanego intendenta z wyższym wykształceniem, ukierunkowanym na żywienie nastolatków, powinny być argumentem za potwierdzeniem podejmowania takich aktywności i zadań przez ośrodek (żądana podczas kontroli dokumentacja była udostępniona reprezentantom KMPT)

Dalej zespół KMPT przywołuje kolejne źródło kierowanych do placówki zaleceń, którym jest *Raport CPT z wizyty w Polsce*, z dnia 25 czerwca 2014 roku, odnoszący się do Policji i Służby Więziennej, zalecający polskim władzom, by wszystkie badania lekarskie były przeprowadzane poza zasięgiem słuchu oraz, jeżeli lekarz nie zarządzi inaczej, poza zasięgiem wzroku funkcjonariuszy. Jesteśmy ośrodkiem wychowawczym, podlegającym pod oświatę, realizującym postanowienia sądu i pracujemy z nieletnimi, wobec powyższego analogia ze służbą więzienną nie jest właściwa. Jednak padło tu stwierdzenie „jeżeli lekarz nie zarządzi inaczej” – przywołam zdanie fragmentu powyższego wyjaśnienia: „większość lekarzy żąda obecności wychowawcy w czasie badania (tak samo jak żąda tego od rodzica badanego dziecka)”.

Trudno mi również znaleźć analogię sytuacji nieletnich wychowanek w prowadzonej przeze mnie placówce, z sytuacją dorosłych aresztantów na Ukrainie i obecności przy badaniach lekarskich członków konwoju, czy strażników. Przejdę zatem do kolejnej części wyjaśnień.

6.3. Opieka psychologiczna

Wizytujący zarzucają kadrze pedagogicznej niski poziom świadomości realnych problemów dziewcząt („Jak ustalił zespół wizytujący, świadomość kadry pedagogicznej na temat realnych trudności w życiu osobistym dziewcząt kształtuje się na dość niskim poziomie”). Zarzut nie został poparty żadnym konkretnym przykładem, badaniem poziomu tej świadomości, odnoszącym się do konkretnych kryteriów. Przywołany, jako przykład, przypadek nastoletniej matki i wskazanie konieczności wprowadzenia adekwatnych oddziaływań psychologicznych jest niczym innym, jak tym samym, czym właśnie na bieżąco zajmujemy się w zespole pedagogicznym. Przy dokonywaniu oceny trzeba uwzględnić jeszcze jeden ważny czynnik, jakim jest czas pobytu w ośrodku. W/w dziewczynka była u nas miesiąc, był to więc początek naszej szeroko pojętej pracy, ukierunkowanej na zdiagnozowane potrzeby. Miesiąc, to zdecydowanie za krótko, by kategorycznie i jednoznacznie oceniać efektywność pomocy psychologicznej.

Tylko 2 dziewczęta miały bardziej zaawansowany staż w placówce (10 i 9 miesięcy). Pozostałe dołączały przed wakacjami, w ich trakcie, bądź na początku bieżącego roku szkolnego. Jedna z wychowanek podczas kontroli miała staż jednodniowy. Kadra pedagogiczna kontynuuje pracę z tymi podopiecznymi, które są dłużej, diagnozuje sytuację nowoprzybyłych, jest w stałym kontakcie z opiekunami prawnymi, odpowiada na szereg problemów dziewcząt. Praca jest dynamiczna. Przybywa do nas młodzież z różnymi deficytami, różnym nasileniem problemów. Ich niwelowanie, to długotrwały proces. Warto zdawać sobie

sprawę, że urazy, z którymi trafiają do nas dziewczęta, to efekt często kilkunastoletnich zaniedbań w środowiskach rodzinnych. Oddziaływania psychologiczne, terapeutyczne są skomplikowanym i długotrwałym procesem, a ich skuteczność może być oceniona jedynie przez specjalistów, którzy będą mogli zmierzyć przyrost umiejętności i kompetencji w konkretnych obszarach, które na podstawie przeprowadzonej diagnozy, objęte zostały wsparciem. Weryfikacja pomocy psychologiczno – pedagogicznej dokonywana jest *Wielospecjalistyczną oceną poziomu funkcjonowania wychowanki* dwukrotnie w trakcie roku szkolnego. Na podstawie analizy przeprowadzanej przez zespół weryfikuje się działania, podejmuje kolejne kroki, ocenia efekt dotychczasowych działań. Wszystkie informacje o pracy kadry pedagogicznej można znaleźć w sprawozdaniach wychowawców (zawierających między innymi wyniki badań testów HIT), pedagoga, psychologa, Indywidualnych Programach Edukacyjno – Terapeutycznych. Cała dokumentacja dostępna była podczas wizytacji.

Wśród zatrudnionych specjalistów, stanowiących kadre pedagogiczną, są między innymi członkowie PTP, terapeuta terapii skoncentrowanej na rozwiązaniach, pięciu socjoterapeutów, pedagog w trakcie przewodu doktorskiego, terapeuta pedagogiczny, którzy oprócz pracy w naszej placówce prowadzą zajęcia ze studentami, publikują i szkolą. Pracownicy są kompetentni i mają szeroką wiedzę na temat swoich podopiecznych, problemów, z jakimi się zmagają oraz sposobów, jakimi można wychowankom pomóc.

Pojawia się też stwierdzenie, że „*dyrekcja ośrodka nie wprowadziła oddziaływań wypełniających wskazane deficyty*” (wskazano tu: „*brak umiejętności u dziewcząt planowania i przewidywania skutków swoich działań, wchodzenie w toksyczne relacje zarówno psychiczne, jak i fizyczne aby zaspokoić deficyty, których doświadczyły w środowisku rodzinnym, brak wiedzy na temat skutków podejmowania kontaktów seksualnych, metod budowania więzi czy wyrażania świadomej zgody*) To standardowe problemy naszych podopiecznych, na które odpowiadają wychowawcy, realizując odpowiednio sformułowane cele w swoich programach. Poniżej wyjaśnienia.

Idea pracy w naszej placówce zakłada jej komplementarność. Wszyscy współpracujemy ze sobą a nasze oddziaływania ukierunkowane są na wypracowanie szeroko pojętych kompetencji kluczowych u naszych podopiecznych. Dlatego oferta programowa, z której korzystają wychowanki, zawiera zajęcia oddziałujące zarówno na sferę intelektualną, jak i poznawczą. Oprócz spotkań z psychologiem, pracy z wychowawcami i nauczycielami, czy regularnych zajęć, wychowanki mają również możliwość uczestnictwa w różnych projektach na zewnątrz. Nowe sytuacje społeczne pozwalają im sprawdzić siebie na nowo z drugim człowiekiem, mieć kontakt z pozytywnym dorosłym i jednocześnie zacząć odbudowywanie zaufania do otoczenia, zaburzonego sytuacjami urazowymi, odreagować problemy i w końcu, zdobyć nowe umiejętności oraz odnieść sukces.

Dokumentacja pracy wychowawczej zawiera ewaluację pracy grup i jej wnikliwą analizę zindywidualizowaną na każdą wychowankę. Pokazuje oddziaływania specjalistów na problemy i potrzeby dziewcząt.

Jak trafnie wskazuje raport, w ośrodku zatrudniony jest psycholog. Pomoc psychologiczno – pedagogiczna jest zorganizowana na podstawie i zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach*. Przypomnę tylko, że pomoc psychologiczno – pedagogiczna, to nie tylko spotkania z psychologiem i terapia. Powtarzając za rozporządzeniem, uzupełnię wiedzę na ten temat: „*w placówce pomoc psychologiczno-pedagogiczna jest udzielana w trakcie bieżącej pracy z uczniem oraz przez zintegrowane działania nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i specjalistów, a także w formie: 1) zajęć rozwijających uzdolnienia; 2) zajęć rozwijających umiejętności uczenia się; 3) zajęć specjalistycznych: korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych, rozwijających kompetencje emocjonalno -społeczne oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym; 4) zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu – w przypadku uczniów szkół podstawowych oraz uczniów szkół ponadpodstawowych; 5) porad i konsultacji; 6) warsztatów*”.

Dziewczęta uczestniczą w następujących zajęciach, na które kierowane są przez zespół do spraw wielospecjalistycznej oceny funkcjonowania wychowanki, który wykonuje swoje zadania względem potrzeb zawartych między innymi w orzeczeniu o kształceniu specjalnym oraz innej dokumentacji dotyczącej podopiecznych (wszystkie zajęcia prowadzone są przez kadrę pedagogiczną placówki):

- 1) specjalistycznych korekcyjno – kompensacyjnych oraz rozwijających kompetencje emocjonalno – społeczne i te, o charakterze terapeutycznym:
 - ✓ **Terapia Skoncentrowana na Rozwiązaniach** – prowadzona przez terapeutę II stopnia TSR;
 - ✓ **Biblioterapia wychowawcza, jako metoda kształtowania empatii i postaw prospołecznych** – prowadzona przez certyfikowanych trenerów Polskiego Stowarzyszenia Pedagogów i Animatorów KLANZA, będących jednocześnie socjoterapeutami i trenerami I stopnia Polskiego Towarzystwa Psychologicznego;
 - ✓ **Drama (Dialog, Rozwój, Aktywność, Modelowanie, Aktywność)** – program realizujący trenowanie nowych sposobów zachowania w konkretnych sytuacjach, w odniesieniu do uruchomienia osobistych emocji i doświadczeń, pracy w roli, wzmocnienia uczestników, poszukiwania wewnętrznych obszarów mocy niezbędnych do zmiany wdrukowanych zaburzonych wzorców zachowań) – prowadzona przez trenera metody dramowej, dodatkowo będącego w trakcie nauki w 4 letniej szkole psychoterapeutycznej;
 - ✓ **Terapia pedagogiczna** – prowadzona przez wykwalifikowanego terapeutę pedagogicznego;
 - ✓ **Terapia tańcem** – prowadzone przez socjoterapeutkę, instruktorkę tańca;
- 2) zajęciach związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu:
 - ✓ **Doradztwo zawodowe**
 - ✓ **Przysposobienie do pracy w zawodzie (fryzjerstwo)**
 - ✓ **Kursy zawodowe (w zależności od oferty)** – cukierniczy, krawiecki, wizażu i stylizacji paznokci, po którym dziewczęta uzyskują kwalifikacje pozwalające im na łatwiejszy start w dorosłym życiu
- 3) **zajęciach wyrównawczych** - język polski, matematyka oraz język angielski.

Dodatkowo nasza placówka wdrożyła do stałych działań program „Poznanie mnie”. Otrzymaliśmy propozycję adaptacji tego programu na grunt polski od Fundacji poDrugie Agnieszki Sikory, po ich walijskiej wizycie studyjnej: program *„jest realizowany z każdym nowym wychowankiem. Trwa ok. 5 tygodni i pozwala na poznanie wychowanka – jego mocnych i słabych stron, jego potrzeb, zainteresowań, ale również braków i trudności. Jest zbudowany w niezwykle przyjazny sposób, bo ma pomóc „nowemu” w zaadaptowaniu się do sytuacji, zrozumieniu tej sytuacji, ale co niezwykle ważne – już na samym początku pracy pozwala określić jego oczekiwania związane z pobytem i tym co będzie chciał robić po opuszczeniu placówki. Narzędziem do pracy z wychowankiem jest zamieszczona poniżej książeczka, którą wypełnia samodzielnie. Wcześniej jednak omawia poszczególne tematy ze swoim wychowawcą prowadzącym (patronem), który będzie się nim opiekował podczas jego pobytu w placówce. Istotną część programu*

stanowią oczywiście rozmowy, które wychowanek i opiekun prowadzą w czasie poszczególnych sesji” (źródło – strona fundacji).

Nowoprzybyłe dziewczęta odbywają cykl spotkań indywidualnych z wychowawcą prowadzącym, który przyjeżdża tylko i wyłącznie na spotkanie ze swoją podopieczną. Celem tych spotkań, odbywających się według specjalnie opracowanej formuły, jest nawiązanie relacji, podniesienie samooceny wychowanki oraz jej samoświadomości, wiedzy o samej sobie, ułatwienie jej startu w placówce. Dbamy, by wejście było łagodne, nie wiązało się z dodatkowymi urazami, czy stresami.

Ważna część pomocy psychologiczno – pedagogicznej, to porady i konsultacje, stanowiące między innymi część pracy psychologa, choć nie tylko.

Do zadań psychologa należy między innymi: rozpoznawanie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych wychowanek; określanie mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień; rozpoznawanie przyczyn niepowodzeń lub trudności w funkcjonowaniu, w tym barier i ograniczeń utrudniających funkcjonowanie w życiu, czy w życiu placówki; podejmowanie działań sprzyjających rozwojowi kompetencji oraz potencjału w celu podnoszenia efektywności uczenia się i poprawy funkcjonowania dziewcząt; współpraca z poradnią PPP oraz zdrowia psychicznego, do tego odpowiadanie na bieżące potrzeby wychowanek i praca nad zmianą zachowań i postaw.

Z uwagi na charakter organizacyjny placówki, zakres obowiązków psychologa jest szeroki, jednak ściśle związany z obszarem pomocy psychologicznej. Psycholog odbywa cykliczne, planowane zajęcia z wychowanek, które potrzebują określonej pomocy. Ustalana jest data następnego spotkania, do którego pani psycholog przygotowuje się wykorzystując swoje kompetencje i doświadczenie zawodowe (ukończona między innymi szkoła psychoterapii krótkoterminowej). Spotkania te odnotowywane są w specjalnie do tego przeznaczonym dzienniku.

Psycholog pracujący w naszej placówce prowadzi terapie, mamy za sobą również doświadczenie terapii rodzinnej, w której uczestniczyła matka z córką. Należy jedna zaznaczyć, że na terapię musi być wyrażona zgoda uczestnika, która jednocześnie będzie aktem woli podjęcia wysiłku uczestnictwa w zajęciach cyklicznych. Potrzebna jest też pewnego rodzaju dojrzałość, a tę staramy się wypracowywać u naszych podopiecznych. W przeciwnym razie spotkania będą jałowe. W takich przypadkach rolę wsparcia dają właśnie zajęcia o charakterze terapeutycznym.

Zespół kontrolujący zaleca objęcie dziewcząt „szczególnym nadzorem psychologicznym”. W naszej praktyce natomiast nie jest to nadzór, tylko wsparcie, współpraca z podopieczną, zakładająca duży obszar zgody, chęci, świadomości konieczności pomocy samej sobie, leżący po stronie potrzebujących (zwłaszcza w terapiach indywidualnych), a w końcu - pomoc.

Zarzut, że nie wprowadzono „dotychczas oddziaływań wypełniających wskazane deficyty” nie jest poparty faktami.

Nadmienię, że poszczególne obszary pracy ośrodka, w tym psychologiczno – pedagogiczny, są kontrolowane przez kompetentne organy, które również dbają o to, by prowadzone przez nie placówki spełniały swoją rolę i realizowały postawione przed nimi zadania.

Pojawia się stwierdzenie, że WDŻ prowadzony jest w duchu propagowania abstynencji seksualnej.

Z programu przedstawionego przez prowadzącą oraz z relacji opiekuna stażu po obserwacji zajęć nie wynika, by ważne dla zdrowia, świadomości stawiania granic, poszerzania wiedzy na temat znajomości swojego ciała informacje były zanedbywane. Dziewczęta mają możliwość zadawania pytań, zajęcia prowadzone są w bezpiecznej atmosferze, a z ich relacji wynika, że prowadząca nie tworzy tematów tabu.

Dalszy fragment szeroko opisuje problem zakazu używania maszynek do depilacji. Jak zgodnie z prawdą napisano, zakaz ten został wprowadzony dużo wcześniej, ze względu na zwiększenie zagrożenia

samookaleczeń, nie zaś po to (jak niesłusznie sugerują reprezentanci KMPT), by poniżyć wychowanki odmawiając im prawa do dbania o aspekty estetyczne swojego wizerunku. Doszukiwanie się tu działań opresyjnych, czy poniżających jest zbyt daleko idącą interpretacją.

Dziewczęta niedawno same zawnioskowały podczas Społeczności o umożliwienie im korzystania z maszynek. Nasz zespół, wspólnie z dziewczętami ustalił zasady bezpiecznego z nich korzystania, tak więc zalecenie KMPT w tej sprawie można uznać za wykonane. **(zalecenie nr 12 zrealizowane – dziewczęta używają maszynek jednorazowych)**

Co do możliwości farbowania włosów – dziewczynki mogą to robić podczas zajęć z fryzjerem (chętnie i często z tego korzystają), profesjonalnymi, bezpiecznymi kosmetykami. Mogą również farbować włosy z pomocą wychowawcy, o którą swobodnie proszą (mamy za sobą i takie doświadczenia). Zakaz regulaminowy zachował się z czasów, kiedy dziewczęta nie miały takich możliwości, zatem jak najbardziej możemy go usnąć, zwłaszcza że wzbudził u wizytujących dużo kontrowersji.

Zapewniam również, że w palcówce nie są stosowane opresje w stosunku do dziewcząt mających skłonności do samookaleczania się i znamy zadania stojące przed takimi placówkami, jak nasza. Wiemy też jakie konsekwencje, mogłyby pójść za brakiem adekwatnego wsparcia psychologicznego, gdyby taki problem dotykał nasze podopieczne.

Pragnę też uspokoić wizytujących, że wskazane przez nich sugestie na temat zadań będących powinnością placówki są realizowane, gdyż zatrudniamy specjalistów i każdy ma za sobą rzetelne doświadczenie zawodowe, co wyjaśnił już fragment dotyczący pomocy psychologiczno – pedagogicznej.

Wychowanki mają fachową pomoc. Zespół został przeszkolony przez dr Dorotę Mielcarek w obszarze pomocy psychologicznej, interwencji kryzysowej oraz pracy z młodzieżą prezentującą zachowania autodestrukcyjne. Po szkoleniu, zarówno do procedur, jak i codziennej pracy zostały wdrożone odpowiednie działania.

Wobec powyższego, dotychczasowej pracy placówki, kompetencji i spostrzeżeń pracowników na temat treści raportu oraz swoich doświadczeń zawodowych stwierdzam, iż nie ma potrzeby wprowadzać wymienionych przez wizytujących zajęć, gdyż te, które są, odpowiadają na szerokie potrzeby naszych podopiecznych. Potwierdził to również raport ewaluacji wewnętrznej badający to zagadnienie. Jesteśmy świadomi swojej pracy, jej powinności, na bieżąco dokonujemy ewaluacji różnych jej obszarów, na podstawie rekomendacji wspólnie wyciągamy wnioski i przyjmujemy konkretne zadania do wdrożenia po to, by nasza praca jak najbardziej adekwatnie odpowiadała realnym potrzebom i sytuacjom z nimi związanym (raporty ewaluacji do wglądu). **(zalecenie nr 7 jest przez placówkę na bieżąco realizowane; w naszej ocenie organizacja pomocy psychologiczno – pedagogicznej jest właściwa, zgodna z podstawą prawną oraz potrzebami podopiecznych; obszar nadzoru pedagogicznego jest kontrolowany przez kompetentne instytucje do tego powołane)**

Pragnę również zauważyć, że zalecanie organizacji zajęć terapii skoncentrowanej na rozwiązaniach nie jest zasadne, gdyż już od ubiegłego roku szkolnego funkcjonują one w naszej placówce (zalecenie nr 8 zostało niesłusznie sformułowane, gdyż zajęcia TSR oraz inne, kształtujące kompetencje wskazane w pkt. 6.3. są w ofercie placówki.)

6.4. Warunki bytowe

Kraty są pozostałością z wcześniejszych lat. Wielokrotnie zastanawialiśmy się nad ich demontażem, zgadzając się z KMPT, co do kwestii, że kraty stanowią w powszechnej opinii atrybut totalnej izolacji. Od demontażu krat powstrzymuje nas doświadczenie (już kilkukrotne) prób dostania się osób z zewnątrz do usytuowanych na niskim parterze pokoi dziewcząt.

Profesjonalne oddziaływania wychowawcze, modelowanie przez dorosłych postaw wychowawczych i społecznych, budowanie i podtrzymywanie relacji, dobrej atmosfery, praca w idei przyjętej przez nas myśli „nie działamy przez strach” powoduje, iż mimo krat ośrodek nie ma opresyjnego charakteru. Nasze wychowanki czują się tu dobrze, mimo iż nie trafiają tu z własnej woli. Mamy tego potwierdzenie zarówno w informacjach zwrotnych od obecnych, jak i byłych podopiecznych, nie będą więc po raz kolejny odnosić się do pouczeń, wystosowanych dla mnie i moich pracowników, klarujących nam, co jest celem nadrzędnym naszej pracy.

Jak tylko znajdziemy inne rozwiązanie tego problemu, zapewniające bezpieczeństwo pobytu naszym wychowankom, oczywiście zrealizujemy zalecenie KMPT (zalecenie 11 do realizacji).

6.5. Mechanizm skargowy

Nieprawdą jest, że na terenie placówki nie było tablicy z danymi teleadresowymi instytucji, do których wychowanki mogą się zwrócić.

W korytarzu głównym, w miejscu szczególnie chętnie odwiedzanym przez dziewczęta (ze względu na ujęcie wody), wisiała tablica Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka, oprawiona w ramę. Na tejże tablicy wymienione są prawa człowieka, z zaznaczeniem, że dotyczą one również pobytu w młodzieżowym ośrodku wychowawczym i zwrócenie uwagi, że prawa te mogą być niesłusznie ograniczane. Każdemu prawu towarzyszy komentarz, instruujący, co z danego prawa wynika, co można w danej sytuacji zrobić, czego oczekiwać.

Są również, przy okazji prawa do skargi i odwołania, dane teleadresowe do Rzecznika Praw Dziecka, Rzecznika Praw Obywatelskich, Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka.

Przedstawiciel KMPT zrobił nawet zdjęcia tablicy do swojej dokumentacji.

Otrzymaliśmy dodatkowo identyczny plakat podczas kontroli KMPT, który natychmiast znalazł swoje miejsce w korytarzu internatu przy pokojach dziewcząt oraz osobny, z danymi RPO, który również powiesiliśmy. Uważam, że dziewczęta mają prawo wnosić do różnych instytucji. Stwierdzenie, że nie mają wiedzy na ten temat jest zbyt ogólne (zauważyłam, że identyczne pojawia się w raporcie z kontroli KMPT w innym ośrodku), choć faktycznie mogły nie wiedzieć, gdzie w razie problemów można się zgłosić. Dla nich pierwszą taką osobą jest najczęściej, po prostu, wychowawca.

W naszym ośrodku jest promowana postawa obywatelska i społeczna. Dopiero w tym roku szkolnym, z uwagi na problemy organizacyjne, nie mogliśmy zrobić wyborów do Rady Wychowanek, która działa statutowo w placówce.

Niedawno też (w związku z trudną sytuacją placówek takich, jak nasza, w czasie pandemii) dziewczęta pisały do sądów, do RPO (który ku ich radości odpowiedział). Wspierane w tym były przez pedagoga i wychowawców, pisma do sądów były przekazywane za zgodą, wiedzą i aprobatą dyrektora faksem, by ułatwić i przyspieszyć ich dotarcie do instytucji. Efektem takiej inicjatywy była pochwała wychowawców za postawę prospołeczną i wspieranie społeczności ośrodka w trudnej sytuacji. Dziewczęta mają też możliwość poufnego kontaktowania się z właściwą władzą, choćby podczas korzystania z Internetu. **(zalecenie nr 13 – tablica z w/w danymi była umieszczona w ośrodku)**

Skrzynka skarg została umieszczona w korytarzu przy sekretariacie, w miejscu dostępnym również dla odwiedzających nasze dziewczęta. Chcieliśmy bowiem, żeby dostęp do niej mieli także rodzice i bliscy. Wszystkie wnioski składane przez przedstawicielki wychowanek są rozpatrywane. Nie ma z tym żadnego problemu. Wychodzę z założenia, że stanowimy społeczność, wszyscy jesteśmy odpowiedzialni za placówkę i wszyscy tworzymy jej klimat. Trudno odnieść się do ustaleń, że przez nieodpowiednie umiejscowienie skrzynki, placówka nie zagwarantowała odpowiednich warunków do informowania o nieprawidłowościach. Dziewczęta, powtarzam raz jeszcze, zgłaszają różne wnioski, rozmawiamy, negocjujemy, osobiście mam wrażenie (co skonsultowałam jeszcze z moimi kolegami), że jest, wypracowana przez lata, duża swoboda

zgłaszania wniosków, pytania o różne sprawy, wyrażania swojego zdania. Każda sprawa traktowana jest poważnie. Wiele zmian bieżących wynikało właśnie z siły argumentów i potrzeb naszych podopiecznych. Jeżeli natomiast przeniesienie skrzynki skarg pomoże, żeby jeszcze lepiej wychodzić naprzeciw potrzebom dziewcząt i jeszcze dokładniej znać ich opinie, sugestie, problemy i bolączki, to z pewnością druga skrzynka zostanie umiejscowiona w bardziej dogodnym i bezpiecznym ze względu na warunek zachowania anonimowości, miejscu. Ta, która jest już w korytarzu górnym pozostanie, ponieważ zależy nam na umożliwieniu, również osobom z zewnątrz, składania wniosków i skarg. Przeniesiemy ją oczywiście z dala od kamery, żeby nie budziło to dyskomfortu naszych gości oraz niepokoju u kontrolujących stosowania przez nas opresji i złego traktowania dziewcząt. (zalecenie nr 14 będzie zrealizowane)

Dalsze fragmenty przywołują źródło *Dwudziestego Siódmego Raportu Generalnego CPT* podnoszącego, jak ważna jest możliwość składania skarg i wniosków w sposób bezpieczny i poufny oraz jak bardzo chroni nieletnich przed złym traktowaniem w ośrodkach. Pragnę uspokoić raz jeszcze reprezentantów KMPT, że nasze dziewczęta nie są źle traktowane. Włączanie fragmentów różnych dokumentów, mówiących o przypadkach złego traktowania dzieci, w tym stosowania kar cielesnych, jest niepotrzebnym wtrętem, powodującym możliwość interpretacyjnego odniesienia tych informacji do naszego ośrodka i tym samym zasugerować niesłusznie, że ma to miejsce również u nas.

Rejestr skarg jest, możliwość składania skarg również, zarówno w trybie określonym procedurami administracyjnymi, jak poza nim (na przykład podczas Społeczności). Wynika to z przepisów prawa, którym podlega placówka. Przypomnę też, że przepisy prawa powszechnie stosowanego (jak choćby Karta Nauczyciela) nakładają nad dyrektora ogromną odpowiedzialność reagowania i zgłaszania spraw, w których naruszane jest prawo i dobro dziecka, różnym organom, a pracownicy pedagogiczni dodatkowo mają świadomość odpowiedzialności wynikającej z art. 75 KN, co – poza oczywistym poszanowaniem przez nas po prostu etyki wykonywanego zawodu – chroni nasze podopieczne przed złym traktowaniem.

6.6 System szkolenia kadry, superwizja.

Kadra pedagogiczna przechodzi średnio 3 szkolenia w semestrze, chociaż tak naprawdę zależy to od potrzeb, formuły i formy szkolenia. Nie ilość szkoleń jest tu bowiem istotna, ale ich jakość. Wszystkie środki budżetowe z „paragrafów szkoleniowych” są wydatkowane, dodatkowo nauczyciele kształcą się również we własnym zakresie. Na początku roku szkolnego rada składa propozycje szkoleń, które wynikają z potrzeb placówki (wniosków z ewaluacji wewnętrznej, nadzoru pedagogicznego). Bierze się również pod uwagę kierunki polityki oświatowej na dany rok szkolny oraz bieżące zmiany, sytuacje, wymagające dopracowania konkretnego obszaru. Niektóre szkolenia są, jak wiadomo, obowiązkowe dla wszystkich pracowników. Należy pamiętać, że nauczyciele, zgodnie z art. 3a KN, mają obowiązek podnosić swoje kompetencje, szkoląc się, stąd każdy z nas również indywidualnie, korzysta z ofert m.st. Warszawy (WCIES) lub akredytowanych placówek kształcenia kadr oświaty.

Co roku również, w ramach współpracy międzynarodowej, nasi wychowawcy mają możliwość wizyt studyjnych i szkoleń w zaprzyjaźnionych placówkach zrzeszonych w Euromecie.

Poniżej zestawienie szkoleń, które odbyli, jako rada pedagogiczna, bądź indywidualnie, pracownicy naszego ośrodka (staramy się, aby po szkoleniach indywidualnych, w ramach szkoleń wewnętrznych, wiedza była przekazywana do szerszego grona kadry pedagogicznej); tabele pochodzą ze sprawozdań pracy grup oraz sprawozdania z nadzoru pedagogicznego.

Samokształcenie i doskonalenie zawodowe w bieżącym roku szkolnym:

Jednostka organizująca szkolenie	Forma szkoleniowa
Centrum Kształcenia	Kurs zawodowy - Krawiec

Praktycznego	
Dyrektor	Zasoby online. Multimedia. Cyberbezpieczeństwo. Kompetencje cyfrowe.
WCIES	Konferencja „Edukacja kulturalna w Warszawie w roku szkolnym 2019/2020
WCIES	Konferencja „Szkoła osvajania”
WCIES	Warsztaty Artyści dla edukacji „Tworzenie słowem”
WCIES	Łacina w szkole i życiu codziennym kurs podstawowy
WCIES	1. Wprowadzenie do skutecznego wykorzystania gier w edukacji 2. Gry multimedialne w edukacji 3. Gry przestrzenne w edukacji
WCIES	Konferencja dla nauczycieli otwierająca miejski program edukacyjny Canaletto tkwi w szczegółach
mscodn	POROZUMIENIE BEZ PRZEMOCY – EMPATIA, DIALOG, SZACUNEK. WPROWADZENIE
FORUM PRZECIW DEPRESJI/ Collegium Civitas	(Nie) widzialna nastoletnia depresja
WCIES	Artyści dla edukacji – Techniki opowiadania „Kuferek osobliwości”
WCIES	Konferencja - Nowe trendy w pracy psychologiczno – pedagogicznej z młodzieżą
Urząd Dzielnicy Targówek Wydział Edukacji Wychowania	„Niebezpieczna moda na leki”
WCIES i Teatr Powszechny	Artyści dla edukacji. Powszechne spotkania teatralne – o twórczym myśleniu i działaniu w teatrze
BHP Center	Szkolenie z pierwszej pomocy przedmedycznej
Fundacja Res Humanae	Szkolenie certyfikacyjne na doradców dotyczące poradnictwa około testowego w zakresie HIV/AIDS
Krajowe Centrum ds. AIDS	Certyfikat doradcy ds. HIV/AIDS
Inspektor dla pracowników szkół i placówek oświatowych ochrony danych	Szkolenie RODO
ORE	„Interwencja w sytuacji przemocy rówieśniczej. Metoda Wspólnej Sprawy wg Kena Rigbiego”
ORE	Ogólnopolska konferencja "Rozwój zasobów psychospołecznych młodzieży niedostosowanej społecznie".
WCIES	Uczeń transpłciowy w szkole
Empathic Way	Norviolent Communication - NVC Porozumienie bez Przemocy

i w roku szkolnym 2018/2019:

Jednostka organizująca szkolenie	Forma szkoleniowa
----------------------------------	-------------------

Laboratorium Edukacji i Terapii Skoncentrowanej na Rozwiązaniu	TSR w pracy z rodziną i młodzieżą
LETSR	Interwencja kryzysowa
ORE	Praca nad zachowaniami autoagresywnymi, myślami i tendencjami samobójczymi dzieci i młodzieży
Dyrektor MOW 2	Dialog motywujący
Dyrektor MOW 2	Leki, suplementy diety, narkotyki – profilaktyka, rozpoznanie
WCIES	Edukacja kulturalna w Warszawie w roku szkolnym 2017/2018
WCIES	Interwencje — dialog sztuki dawnej i współczesnej
Zachęta – Narodowa Galeria Sztuki	Ogólnopolska konferencja z cyklu „Sztuka edukacji. Sztuka zaangażowania”
WCIES	Kreatywne pisanie z Loesje
WCIES	Wychowanie w kinie (filmoterapia)
Wydział Edukacji i Wychowania dla Dzielnicy Targówek	Jak budować relacje z nastolatkiem poczucie przynależności i poczucie wykluczenia u młodzieży – zagrożenia i wyzwania.
WCIES	Da się. Kompetencje miękkie na co dzień
Dyrektor MOW nr 2	Rozwijanie kompetencji kluczowych uczniów zadaniem każdego nauczyciela i kluczem do sukcesu uczniów.
WCIES	Narzędzia tutoringowo - coachingowe w pracy z uczniem zdolnym
WCIES	Zaburzenia depresyjne u młodzieży - poznać, zrozumieć, pomóc- Akademia Zdrowego Ucznia
WCIES	Artyści dla edukacji. Picturebooks jako inspiracja do pracy teatralnej z młodzieżą
Konferencja Dzielnicy Centrum Integracji Dzielnicy Mokotów m. ST. Warszawy	Budowanie relacji z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych i ich rodzicami - skuteczna komunikacja
WCIES	Choroby psychiczne nastolatków- Akademia Zdrowego Ucznia
Wydział Edukacji i Wychowania dla Dzielnicy Targówek	„Trudne Tematy: jak rozmawiać z dzieckiem na temat rozwodu, choroby i śmierci”

WCIES	Letnie seminarium dla nauczycieli WARSA i SAWY (Centrum Nauki Kopernik) ZMIERZ SIĘ Z TWÓRCZOŚCIĄ
Grupa wsparcia trenerów konsultantów TSR	Interwizja
Mazowieckie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli, cyklu seminariów w ramach Akademii Pedagoga i Psychologa.	<ul style="list-style-type: none"> • Rodzaje przywiązania i jego konsekwencje dla rozwoju dziecka • Traumatyczny rozwój - uwarunkowanie i konsekwencje • Procedury postępowania w interwencji kryzysowej i psychotraumatologii. • Profilaktyka traumy - trauma relacyjna
WCIES	Wykorzystanie kart metaforycznych w pracy wychowawczej
WCIES	Quidquid Latine dictum sit altum videur
Dyrektor Ośrodka	Superwizja
WCIES	Lider w kilku obrazach
ORE	Ogólnopolska konferencja "Rozwój zawodowy kadry MOW i MOS w kontekście realizowanych zadań"

W zaleceniu 15 sugeruje się odbycie różnych szkoleń, stwierdzając jednocześnie, że szkolenia dla pracowników nie są rozbudowane. To nieprawda. Dodatkowo wnosi się o odbycie szkolenia dotyczącego rozwiązywania sytuacji konfliktowych bez użycia siły, co może sugerować, że mamy z tym problem. Nie używamy siły, mamy wypracowane dobre praktyki rozwiązywania problemów, a przede wszystkim przekonanie, że stosowanie siły jest niedopuszczalne. (ad. zalecenia 15 – szkolenia w ośrodku realizowane będą zgodnie z dotychczasowymi zasadami opartymi o rzeczywiste potrzeby wynikające z praktyki zawodowej, zaobserwowane problemy podopiecznych i potrzeby placówki)

Superwizja odbywała się raz w miesiącu; będzie kontynuowana w miarę możliwości, jak wskazane w wyjaśnieniach podczas kontroli KMPT. (zalecenie nr 16 – realizowane na bieżąco, w miarę możliwości)

Placówka pozostawała zawsze otwarta na wszelkie działania związane z zapewnianiem podopiecznych należytych warunków życia. Członkowie rady pedagogicznej w ubiegłym roku szkolnym, wypełnili ankietę „Stan przestrzegania praw człowieka w placówce dla dzieci Kwestionariusz do samooceny pracowników placówek dla nieletnich.” rekomendowaną przez Helsińską Fundację Praw Człowieka, jako narzędzie budowania świadomości pracowników placówek dla nieletnich, a w szczególności ułatwienie im poznania zasad i wartości, którymi kieruje się monitoring pozbawienia wolności. Jesteśmy świadomi spoczywającej na nas odpowiedzialności poszanowania i ochrony praw naszych podopiecznych. Zapoznamy się też chętnie z Protokołem Stambulskim (zalecenie nr 3 będzie zrealizowane)

6.7. Traktowanie nieletnich przez policję

Ten fragment opisuje procedury stosowane przez policję, nie przez naszą placówkę.

Podsumowując powyższe, dziękuję za raport KMPT. Zalecenia, które są możliwe do zrealizowania przez naszą placówkę, będą lub już są realizowane. Jeżeli przyczyna braku możliwości wprowadzenia zalecenia do codziennej praktyki wynika z przyczyn obiektywnych, nie możemy w pełni odnieść się do realizacji zalecenia, jednak zawsze, mając na względzie dobro naszych podopiecznych, działamy i robimy wszystko, żeby zapewnić im zaspokojenie potrzeb. Niektóre zalecenia natomiast nie mogą być zrealizowane, gdyż ich sformułowanie nie odnosiło się do rzeczywistej sytuacji w placówce. Mam ogromną nadzieję, że powyższe wyjaśnienia i odniesienie się do sformułowanych przez KPMT zaleceń doprecyzowały informacje, które znalazły się w raporcie.

Łączę wyrazy szacunku,

Z poszanowaniem,

DYREKTOR
Monika Zdrzyłowska
Monika Zdrzyłowska

PREZYDENT MIASTA STOŁECZNEGO WARSZAWY

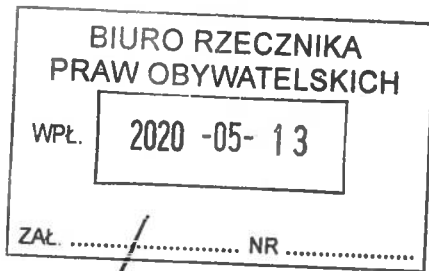
pl. Bankowy 3/5, 00-950 Warszawa
tel. 22 443 10 01, faks 22 443 10 02
sekretariatprezydenta@um.warszawa.pl, www.um.warszawa.pl

RPW/35429/2020 P
Data: 2020-05-13

Warszawa, 30 kwietnia 2020 r.

Znak sprawy: BE-WKSP.0644.74.2020.JGR

Pan

Przemysław Kazimirski

Dyrektor Zespołu

Krajowego Mechanizmu Prewencji

Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich

Al. Solidarności 77

00-090 Warszawa

W sprawie: odpowiedzi na zalecenia zawarte w raporcie przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur po wizytacji Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego nr 2 w Warszawie

w związku z raportem **KMP.573.19.2019.MD** przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur z wizytacji Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego nr 2 w Warszawie, ul. Strażacka 57 przekazują odpowiedzi dot. przedstawionych zaleceń:

I. Dyrektorowi Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego nr 2 w Warszawie:

1. Poddawanie wszystkich nowo przyjętych wychowanek badaniom lekarskim, w możliwie najkrótszym okresie od czasu przyjęcia do placówki. Badaniu przez lekarza powinny być też poddawane wychowanki powracające do placówki z miejsc, gdzie mogły doświadczyć złego traktowania, np. doprowadzone przez Policję;

System służby zdrowia i przepisy regulujące funkcjonowanie ośrodków wychowawczych nie wskazują, w jakim trybie miałyby odbywać się badanie lekarskie wychowanki bezpośrednio po przyjęciu lub dowiezieniu przez Policję. Badanie przez lekarza pierwszego kontaktu wymaga złożenia deklaracji wyboru lekarza oraz zapisania na wizytę, co dzieje się w terminie dłuższym niż 24 h. Nie ma też możliwości zbadania wychowanki w ramach Szpitalnego Oddziału Ratunkowego, przyjmowane są tam wyłącznie osoby wymagające nagłej pomocy medycznej. Dodatkowo odbycie badania lekarskiego wymaga zgody opiekuna prawnego, którą MOW najczęściej nie dysponuje

w momencie przyjęcia wychowanki do placówki (wyjątek stanowią sytuacje, kiedy wychowanka jest przywożona przez opiekuna prawnego). Zgody udzielane telefoniczne są podważane ze względu na brak wiarygodności.

W związku z powyższym, stwierdza się, że istnieje potrzeba opracowania standardów ogólnopolskich w tym zakresie w celu ujednoczenia stosowanej praktyki. Wówczas, po ich przyjęciu zalecenie będzie w pełni możliwe do spełnienia.

Zalecenie nr 1 nie jest w pełni możliwe do zrealizowania; ośrodek zapewnia opiekę medyczną, najszybciej jak to możliwe.

2. Zatrudnienie przynajmniej jednej pielęgniarki w pełnym wymiarze godzin;

20 września 2019 r. dyrektor MOW skierował pismo do SZPZLO Warszawa – Rembertów dotyczące oddelegowania pielęgniarki do pracy w ośrodku. W odpowiedzi na nie uzyskał informację, że SZPZLO Warszawa – Rembertów „nie posiada pielęgniarki o wymaganych kwalifikacjach”. Od dużego czasu na warszawskim rynku pracy występują duże trudności z zatrudnieniem wykwalifikowanego personelu medycznego w placówkach oświatowych, pogłębione ostatnio przez pandemię, co w istocie potwierdza doświadczenia MOW związane z trudnościami w zatrudnieniu pielęgniarki. Informuję, iż Ośrodek w dalszym ciągu podejmuje starania w celu zatrudnienia pielęgniarki w pełnym wymiarze godzin. Dodatkowo wymiar zatrudnienia jest związany z ilością uczniów w szkole (w przypadku ww. ośrodka- wychowanek), a więc obecność pielęgniarki ograniczałaby się do ok. 12 godzin w tygodniu roboczym.

Zalecenie nr 2 zostanie zrealizowane z chwilą zatrudnienia pielęgniarki.

3. Zapoznanie personelu pedagogicznego z Protokołem Stambulskim i jego wykorzystanie w codziennej pracy;

Placówka jest otwarta na wszelkie działania związane z zapewnianiem podopiecznym należytych warunków życia. Członkowie rady pedagogicznej w ubiegłym roku szkolnym, wypełnili ankietę „Stan przestrzegania praw człowieka w placówce dla dzieci Kwestionariusz do samooceny pracowników placówek dla nieletnich.” rekomendowaną przez Helsińską Fundację Praw Człowieka, jako narzędzie budowania świadomości pracowników placówek dla nieletnich, a w szczególności ułatwienie im poznania zasad i wartości, którymi kieruje się monitoring pozbawienia wolności. Pracownicy ośrodka są świadomi spoczywającej na nich odpowiedzialności poszanowania i ochrony praw podopiecznych. Dyrektor placówki do końca roku kalendarzowego zorganizuje szkolenie personelu pedagogicznego dotyczące znajomości i wykorzystania w codziennej pracy Protokołu Stambulskiego. Szkolenia odbywać się będą przy współpracy z Warszawskim Centrum Innowacji Edukacyjno-Społecznych i Szkoleń.

Zalecenie nr 3 zostanie zrealizowane.

4. Zapewnienie wychowankom dostępu do profilaktycznej opieki medycznej w szczególności stomatologicznej i ginekologicznej;

Jak wyjaśniono w punkcie 1 placówka zapewnia wychowankom profilaktyczną opiekę medyczną w takim wymiarze, w jakim jest to możliwe i z takimi ograniczeniami formalnymi, jakie wynikają z przyczyn od placówki niezależnych. Wizytacja przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur w ośrodku miała miejsce w październiku ub. roku. W związku z tym, większość wychowanek przebywała w MOW od niedawna. Stąd może wynikać informacja, że żadna z nich nie znajdowała się jeszcze pod opieką stomatologa ani ginekologa. Każdego roku wychowanki korzystają systematycznie z opieki stomatologicznej, ginekologicznej i psychiatrycznej. Każda wychowanka wymagająca pomocy medycznej jest zapisywana na wizytę lekarską.

Zalecenie nr 4 jest na bieżąco realizowane w placówce.

5. Zaprzestanie praktyki obecności pracowników ośrodka przy wizytach lekarskich;

Wychowanki odbywają większość wizyt lekarskich w obecności wychowawcy. Zazwyczaj lekarze żądają obecności wychowawcy w czasie badania (tak samo, jak żąda się tego od rodzica badanego dziecka). Na prośbę lekarza lub wychowanki wychowawcy wychodzą z gabinetu na czas badania, a wychowawcy przeciwnej płci nigdy nie zostają w gabinecie w jego trakcie. Interwencje i pomoc psychiatryczna zawsze w pewnej części wizyty odbywa się bez obecności wychowawcy. Organ prowadzący będzie wspierał ośrodek w wypracowaniu wspólnych ustaleń między MOW a zakładami opieki zdrowotnej, gdyż to zalecenie dotyczy nie tylko kadry MOW, ale także personelu medycznego.

Zalecenie nr 5 nie jest w pełni możliwe do realizacji z przyczyn formalnych niezależnych od ośrodka.

6. Wycofanie z użytku zgód blankietowych na świadczenia medyczne;

Do ukończenia 18. roku życia wizyty lekarskie (niezależnie od specjalności lekarskiej) muszą odbywać się za zgodą opiekuna prawnego i w jego obecności. Zatem wspomniane w raporcie „zgody blankietowe” są jedyną możliwą do uzyskania formą zgody. Posługiwanie się nią podczas wizyt lekarskich jest uzasadnione ze względu na fakt, iż opiekunowie prawni wychowanek nie mieszkają w Warszawie. W MOW przebywają dziewczęta z całej Polski, a kontakt z ich rodzicami bywa utrudniony. Takie rozwiązanie zapewnia bezpieczeństwo w nagłych przypadkach i trudno je obecnie zastąpić inną formą. Jednocześnie informuję, że będą trwały analizy, dotyczące ewentualnych możliwości wprowadzenia innych rozwiązań.

Zalecenie nr 6 nie jest w pełni możliwe do realizacji z przyczyn formalnych niezależnych od ośrodka.

7. Zweryfikowanie zapewnianej obecnie w ośrodku pomocy psychologicznej zgodnie z argumentacją zawartą w pkt. 6.3 wspomnianego raportu;

Weryfikacja zapewnianej pomocy psychologiczno-pedagogicznej należy do kompetencji Mazowieckiego Kuratoria Oświaty, który sprawuje nadzór pedagogiczny nad placówką. Oddziaływanie psychologiczne, terapeutyczne są skomplikowanym i długotrwałym procesem. Weryfikacja efektywności pomocy psychologiczno – pedagogicznej świadczonej w ośrodku dokonywana jest m. in. w ramach wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania wychowanki dwukrotnie w trakcie roku szkolnego. Na podstawie analizy przeprowadzanej przez zespół weryfikuje się działania, podejmuje kolejne kroki, ocenia efekty dotychczasowych działań. Wszystkie informacje o pracy kadry pedagogicznej można znaleźć w sprawozdaniach wychowawców (zawierających między innymi wyniki badań testów HIT), pedagoga, psychologa, Indywidualnych Programach Edukacyjno–Terapeutycznych. Cała dokumentacja została udostępniona podczas wizytacji. Dokumentacja działań wychowawczych zawiera ewaluację pracy grup i jej wnikliwą, indywidualną analizę w kontekście każdej wychowanki. Wskazuje szczegółowo problemy i potrzeby dziewcząt oraz podjęte oddziaływanie specjalistów.

W ośrodku zatrudniony jest psycholog. Pomoc psychologiczno – pedagogiczna jest zorganizowana na podstawie i zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach* (Dz. U. 2017 poz.1519 z. późn. zm.).

Zgodnie z ww. rozporządzeniem „w placówce pomoc psychologiczno-pedagogiczna jest udzielana w trakcie bieżącej pracy z uczniem oraz przez zintegrowane działania nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i specjalistów, a także w formie: 1) zajęć rozwijających uzdolnienia; 2) zajęć rozwijających umiejętności uczenia się; 3) zajęć specjalistycznych: korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych, rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym; 4) zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu – w przypadku uczniów szkół podstawowych oraz uczniów szkół ponadpodstawowych; 5) porad i konsultacji; 6) warsztatów”.

Psycholog odbywa cykliczne, planowane zajęcia z wychowankami, które potrzebują wsparcia. Spotkania te odnotowywane są w specjalnie do tego przeznaczonym dzienniku. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna jest świadczona podczas bieżącej pracy ośrodka, nie zaś wyłącznie w formie terapii lub konsultacji. Przy dokonywaniu oceny efektywności świadczonej pomocy psychologiczno-pedagogicznej należy uwzględnić istotny czynnik - czas pobytu w ośrodku. Jak wspomniano, wsparcie jest procesem długotrwałym, którego ocena jest trudna, gdy wychowanki przebywają krótko w MOW. Tak było w przydatku kontroli, która odbyła się w październiku ubiegłego roku. Jednocześnie informuję, że organ prowadzący, dołoży wszelkich starań, aby zapewnić najwyższą jakość poradnictwa i wsparcia psychologicznego w ośrodku.

Realizacja zalecenia nr 7 nie leży kompetencji organu prowadzącego.

8. Wprowadzenie zajęć dodatkowych opisanych w pkt 6.3. wspomnianego raportu;

Dziewczęta uczestniczą w następujących zajęciach, adekwatne do potrzeb oraz zgodnie z zaleceniami zawartymi w orzeczeniu o kształceniu specjalnym oraz innej dokumentacji dotyczącej podopiecznych (wszystkie zajęcia prowadzone przez kadre pedagogiczną placówki):

- 1) specjalistycznych korekcyjno – kompensacyjnych oraz rozwijających kompetencje emocjonalno – społeczne oraz o charakterze terapeutycznym:
 - Terapia Skoncentrowana na Rozwiązaniach – prowadzona przez terapeutę II stopnia TSR;
 - Biblioterapia wychowawcza, jako metoda kształtowania empatii i postaw prospołecznych – prowadzona przez certyfikowanych trenerów Polskiego Stowarzyszenia Pedagogów i Animatorów KLANZA, będących jednocześnie socjoterapeutami i trenerami I stopnia Polskiego Towarzystwa Psychologicznego;
 - Drama (Dialog, Rozwój, Aktywność, Modelowanie, Aktywność) – program realizujący trenowanie nowych sposobów zachowania w konkretnych sytuacjach, w odniesieniu do uruchomienia osobistych emocji i doświadczeń, pracy w roli, wzmocnienia uczestników, poszukiwania wewnętrznych obszarów mocy niezbędnych do zmiany wdrukowanych zaburzonych wzorców zachowań) – prowadzona przez trenera metody dramowej, dodatkowo będącego w trakcie nauki w 4 letniej szkole psychoterapeutycznej;
 - Terapia pedagogiczna – prowadzona przez wykwalifikowanego terapeutę pedagogicznego;
 - Terapia tańcem – prowadzone przez socjoterapeutkę, instruktorkę tańca;
- 2) zajęciach związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu:
 - Doradztwo zawodowe;
 - Przystosowanie do pracy w zawodzie (fryzjerstwo);
 - Kursy zawodowe (w zależności od oferty) – cukierniczy, krawiecki, wizażu i stylizacji paznokci, po którym dziewczęta uzyskują kwalifikacje pozwalające im na łatwiejszy start w dorosłym życiu;
- 3) zajęciach wyrównawczych: język polski, matematyka oraz język angielski.

Na podstawie informacji otrzymanej od dyrektora ośrodka zalecenie nr 8 jest realizowane.

9. Zaprzestanie praktyki dokonywania przeszukań rzeczy i pokoi wychowanek;

W sytuacjach powzięcia informacji o kradzieżach lub posiadaniu niebezpiecznych, czy nielegalnych przedmiotów, wychowawcy w towarzystwie wychowanek dokonywali sprawdzenia pokoi.

Po otrzymaniu zalecenia nr 9 dyrektor MOW podjął decyzję o zaprzestaniu sprawdzania pokoi oraz przeszukań rzeczy wychowanek. Z § 76 statutu ośrodka zostanie usunięty zapis odnoszący się do konieczności poddawania się takim kontrolom.

Zalecenie nr 9 zostanie zrealizowane.

10. Zaprzestanie praktyki dokonywania kontroli osobistej wychowanek;

Kontrole osobiste dokonywane były w celu sprawdzenia, czy wychowanka nie ma obrażeń i samookaleczeń powstałych przed przybyciem do placówki, natomiast przeszukiwanie rzeczy wychowanek odbywa się tylko i wyłącznie ze względów bezpieczeństwa.

Dyrektor nadmienia, że raport z dnia 16 stycznia 2012 r. Krajowego Mechanizmu Prewencji z przeprowadzonej kontroli w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym nr 2 stwierdzał: „*W związku z brakiem odpowiednich uregulowań w prawie krajowym, Ośrodek powinien przygotować oddzielną procedurę, dotyczącą jedynie kwestii samych przeszukań. W procedurze tej należy wskazać, że czynności te wykonywane są przez osobę tej samej płci, co osoba poddawana kontroli osobistej*” (str. 7 w/w raportu). I dalej w Zaleceniach pkt. „*10. opracowanie procedury przeszukań wychowanek*” (str. 22 w/w raportu). Zgodnie z zaleceniem KMP w MOW powstała „*Procedura sprawdzenia wychowanki pod kątem bezpieczeństwa*”. Placówka przyjmuje zalecenie zaprzestania praktyki kontroli.

Zalecenie nr 10 zostanie zrealizowane.

11. Usunięcie krat z okien;

Budynek Ośrodka przy ul. Strażackiej 57 jest budynkiem parterowym. Zamontowane kraty w oknach służą zapewnieniu bezpieczeństwa w obiekcie zarówno przed dostępem osób niepowołanych z zewnątrz (budynek usytuowany jest w dużej odległości od zabudowań osiedla Kawęczyn), jak i niekontrolowanym oddaleniem się wychowanek placówki. Usunięcie krat, bez wprowadzenia innego rodzaju zabezpieczeń spowoduje brak możliwości zapewnienia bezpieczeństwa w ośrodku. Niezbędne jest w pierwszej kolejności przeanalizowanie rozwiązań zamiennych, jakie mogą być zastosowane a następnie zabezpieczenie na ten cel środków. Informuję, iż w najbliższym czasie zostaną podjęte działania w celu zapewnienia bezpieczeństwa w ośrodku poprzez zastosowanie innych możliwych form.

Realizacja zalecenia nr 11 będzie możliwa pod warunkiem zabezpieczenia środków finansowych.

12. Zniesienie zakazu używania maszynek jednorazowych;

Na prośbę dziewcząt umożliwiono im korzystanie z maszynek. Zespół pedagogiczny, wspólnie z wychowankami ustalił zasady bezpiecznego korzystania.

Zalecenie nr 12 zostało wykonane.

13. Umieszczenie w ogólnodostępnym miejscu w placówce danych teleadresowych instytucji zajmujących się ochroną praw człowieka, do których podopieczne lub inne osoby mogą zwrócić się o pomoc, m.in. Rzecznika Praw Obywatelskich (numer bezpłatnej infolinii 0 800 676 676), Rzecznika Praw Dziecka (numer Dziecięcego Telefonu Zaufania- 800 12 12 12), Policji, telefonu zaufania fundacji „Dajemy dzieciom siłę” (nr infolinii 116 111), organizacji pozarządowych (np. Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka);

W korytarzu głównym, umieszczona jest tablica Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka. Na tablicy wymienione są prawa człowieka, z zaznaczeniem, że dotyczą one również pobytu w młodzieżowym ośrodku wychowawczym. Każdemu prawu towarzyszy komentarz, omawiający, co z danego prawa wynika, co można w danej sytuacji zrobić, czego oczekiwać. Są tam zamieszczone również dane teleadresowe do Rzecznika Praw Dziecka, Rzecznika Praw Obywatelskich, Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka.

Z informacji pozyskanych od dyrektora ośrodka dziewczęta mają możliwość poufnego kontaktowania się z właściwymi organami podczas korzystania z Internetu.

Zalecenie nr 13 jest zrealizowane.

14. Przeniesienie skrzynki skarg w miejsce niemonitorowane;

Skrzynka skarg została umieszczona w korytarzu przy sekretariacie, w miejscu dostępnym także dla odwiedzających wychowanki ośrodka. Idea tej lokalizacji była taka, aby był dostęp do skrzynki skarg mieli także rodzice i bliscy wychowanek. Wszystkie składane wnioski są rozpatrywane. Skrzynka skarg zostanie przeniesiona z dala od kamery, by nie budziło to dyskomfortu odwiedzających gości oraz niepokoju u dziewcząt.

Zalecenie nr 14 zostanie zrealizowane.

15. Wprowadzenie regularnych szkoleń dla kadry pedagogicznej oraz psychologa z zakresu: międzynarodowych standardów ochrony praw człowieka (w tym praw dziecka) i prewencji tortur, komunikacji interpersonalnej, sposobów rozwiązywania sytuacji konfliktowych bez użycia siły, sposobów radzenia sobie ze stresem, przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu, stosowania przymusu bezpośredniego, udzielania pierwszej pomocy).

Kadra pedagogiczna przechodzi średnio 3 szkolenia w semestrze, w zależności od potrzeb i formuły szkolenia. Wszystkie środki budżetowe przeznaczone na doskonalenie są wydatkowane, dodatkowo nauczyciele kształcą się również we własnym zakresie. Na początku roku szkolnego rada pedagogiczna składa propozycje szkoleń, które wynikają z potrzeb placówki (wniosków z ewaluacji wewnętrznej, nadzoru pedagogicznego). W przygotowaniu planu doskonalenia bierze się również pod uwagę kierunki polityki oświatowej na dany rok szkolny oraz bieżące sytuacje wymagające poszerzenia wiedzy i umiejętności z konkretnego obszaru. Organizowanie szkoleń w placówce odbywa się często przy współpracy z Warszawskim Centrum Innowacji Edukacyjno-Społecznych i Szkoleń. Nauczyciele, zgodnie z art. 3a Karty Nauczyciela, mają obowiązek podnoszenia swoich kompetencji, szkoląc się, stąd każdy pracownik również indywidualnie, korzysta z ofert m.st. Warszawy (WCIES) lub akredytowanych placówek kształcenia kadr oświaty.

Na podstawie informacji otrzymanej od dyrektora ośrodka, wybrane obszary tematyczne wskazane w zaleceniu nr 15 zostaną uzupełnione.

16. Zapewnienie pracownikom kadry pedagogicznej oraz psychologowi regularnej superwizji grupowej lub indywidualnej.

Superwizja realizowana była w ubiegłym roku szkolnym, spotkania odbywały się raz w miesiącu. Będzie kontynuowana w miarę możliwości finansowych.

Zalecenie nr 16 będzie zrealizowane w miarę możliwości finansowych.

II. Prezydentowi m.st. Warszawy:

1. Przekazanie środków finansowych na realizację zaleceń wymagających nakładów finansowych tj. usunięcie krat oraz zabezpieczenie okien lub ich wymiana.

W ramach tegorocznego budżetu, środki bieżące, z których realizowane są tego typu zadania są już rozdysponowane i nie ma możliwości zwiększenia planu finansowego placówki. Tym bardziej, że ostatnie zmiany przepisów w zakresie dochodów i wydatków jednostek samorządu terytorialnego (m.in. reforma oświaty, zmniejszenie udziału w podatku od osób fizycznych w związku z niepobieraniem podatku dochodowego od osób do 26 r. życia, i inne) oraz okres pandemii spowodowały znaczne uszczuplenie dochodów m.st. Warszawy, a co za tym idzie brak możliwości finansowania nieprzewidzianych wydatków.

Informuję, że w bieżącym roku dyrektor placówki został zobowiązany do dokonania analizy możliwości zastąpienia krat innym elementem zabezpieczającym (np. wymiana okien na antywłamaniowe lub montaż zamków w klamkach okien przy jednoczesnym objęciu obiektu monitoringiem wizyjnym) oraz oszacowania środków pozwalających na zrealizowanie zadania. Zadanie zostanie wprowadzone na listę do realizacji. Termin wykonania będzie uzależniony od dostępnych środków finansowych.

Zwracam się z uprzejmą prośbą do Państwa o rozważenie możliwości przeprowadzenia szkolenia dla dyrektorów i kadry Młodzieżowych Ośrodków Wychowawczych przez przedstawiciela Biura lub wskazanego eksperta w celu aktualizacji i uświadczenia wiedzy, wymiany informacji i doświadczeń oraz omówienia najlepszych praktyk.

PREZYDENT MIASTA
STOŁECZNEGO WARSZAWY

Rafał Trzaskowski

Do wiadomości:

1. P. Monika Zdrzyłkowska, dyrektor Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego nr 2 w Warszawie, ul. Strażacka 57
2. P. Aurelia Michałowska, Mazowiecki Kurator Oświaty, Kuratorium Oświaty w Warszawie, Al. Jerozolimskie 32
3. Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi Południe , ul. Terespolska 15A, 03-814 Warszawa
4. P. Marzenna Habib - p. o. dyrektor Ośrodka Rozwoju Edukacji w Warszawie, Al. Ujazdowskie 28
5. Helsińska Fundacja Praw Człowieka, ul. Zgoda 11, 00-018 Warszawa